

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Május' 10-dikén, 1825.

Nagy Britannia.

Bengalából Tiszti-tudósítások érkeztek Londonba, a' mellyek szerént az Archibald Campbell' vezérlése alatt lévő Britannus sergek a' Birmánok armádáját dicsőösségesen megverték. Azon tudósításban, mellyeket maga Gen. Campbell Ranguhn városából December' 10-dikén az Angliai Országlószékhez küldött, illy nevezetes környülállások fordulnak elé: —,

„Maha-Bunduhla (kétségkívül a' Birmán fő vezér) Dec. 1-ső napján reggel, mint mondják Tinohuh és Saravaddy nevű Princzekkel együtt, 50—60 ezer emberekből álló Birmán-armádával, az én tanyám előtt megjelent. Úgy látszott, hogy nagyon jó készüléttel légyen. Nevezetesen számos ágyúzó készülétei voltak.

„Dec. 1-ső napjától fogva 7-dikéig különb-különb apró özszeesapások fordulván elé, 's ezek által az ellenség a' sánczok között kikergettetvén, végre minden puskáit és egyéb készüléteit kezünkbe hagyta 's futásban kereste megtartatását. Elestjeinek és sebesséinek számát meghatározva a' föld fekvésének tulajdonsága miatt nem tudhatjuk: de azt gondolom, hogy nem fogom nagyítani a' dolgot, ha az ő egész vesztesét 5000 emberekre teszem.

„Ezen hatalmas ellenség, a' melly bennünket csak kevés napok előtt is azzal fenyegetett, hogy telyesen semmivé fog tenni, már most úgy tartathatik, mint a' ki maga tétetett semmivé. Röviden szollván, mihelyest mi Bunduhlát a' sánczok között kivertük, ő ekkor már egészen megvere-

tettnek tarthatta magát. A' múlt éjjel kezdett hozzá a' gyalázatos futáshoz. Elszéledve, fegyvereitől megfosztatva, telyesen megaláztatva, sokáig nem fognak ők velünk megmérkezni bátorkodni. Reménlem, hogy a' Birmánoknak az a' leczke, mellyet most tőlünk kaptak, hasznos mérég ellen való orvosságul fog szolgálni. Az Avai Uralkodónak reménségei e' képpen telyesen semmivé létetődének!

„Azon hadi készülétek, mellyeket az Avai Országlószék ellenünk 7 hónapok alatt tétetett, 7 napok alatt elenyészének. Azon 500 darab ágyuk között, mellyek az ő nagy armádájánál találtattak, 240 darab a' mi Lógerünkben vagyon; az ő apró fegyverek' dolgában vallott kára pedig réa nézve kipótolhatatlan. —

A' Kalkuttai Ujságlevelekben, a' mellyek Jan. 4-dikén jöttek-ki, még van egy másodiksori véghatározású győzedelméről is emlékezet, melly az első után hat napokkal, úgy mint Dec. 15-dikén fordult elé. Ezen csatában Princz Saravaddy hozott az Anglusokra 20,000 embereket, mint kinyilatkoztatta, olly czélzással, hogy békességi jóvállásokat tegyen. Hanem Archibald Campbell még jó idején eszébe vévén azt, hogy hadi ravaszság fekszik a' békesség-ajánlás alatt, megelőzte az ellenséget, minden további veszéglés nélkül réa ütött, 's 5000 darab apró fegyvereit Lógerének sok bogázsiájával, sok hadi készüléteivel és 50 hadi tsajkájival, elvette. Az ellenség' elestjeinek 's megsebesedettjeinek száma itt se irattathatik-meg bizonyo-

san, hanem annyi igaz, hogy itt is sok embereit elvesztette. —

Az Arai Királynak erőszakos halálát történt megölettetéséről ezen tudósításokban semmi emlékezet nemtetették.

Rövid summázatok a' Parlamentum' alsó házában elé fordult, 's a' Catholikusok Felszabadittatását jóvalló vagy nemjóvalló beszédekből.

Goulborn, az Irlándiai Vice-Király Titoknokja illy ellenző okoskodásokat hordott-fel az Emancipatio ellen: „Azok, úgy mond, kik a' Catholikusok' felszabadittatásának rossz következéseitől nem félnek, három féle módokat jóvallanak a' rossz következésekre örökre való elhárittatásokra vagy megelőztetéssekre nézve: Először; A' Protestáns Uralkodóknak a' thronusra való következési jussokat, örökké való és megsérthetetlen törvénnyé kell tenni. Másodszor; Meg kell határozni, hogy az Anglikána Egyháznak sérelem nélkül fenn kell tartatni. Harmadszor; A' Catholikus Tisztviselőknak a' Romai Udvarral való minden levelezéseit, szoros vizsgálat alá kell vetni. Ezen három Czikkelyeket jóvallják azok, kik a' Catholikusoknak az eddig fennállott megszorító törvények alól leendő feloldoztatásokat a' Parlamentum előtt vitatják. De kérdés, hogy tetszik-e magoknak a' Catholikusoknak az, hogy ezen három feltételek alatt essék az ő Felszabadulások, 's el fogják-e őket ezen feltételek alatt fogadni?

„Már tudva van az, hogy ők azt a' szempillantatot is felszámították, melyben a' Koronának Praetentáns főrel Catholikus főre kell szállani. Ki kezeskedik nekünk azért, hogy a' Protestáns Egyház fenn fog állani, ha mi Irlándiának Catholika Egyházát törvényesen megismerjük, a' helyet, hogy törvényben ezen sokkal alkalmasabb kifejezéssel élénk: „a' Catholi-

ka Egyház Irlándiában, mint azt eddig is neveztük. Ezen Emancipationak jóvallói azzal is hízelkednek továbbá magoknak, hogy a' Pápát minden veszedelmes befolyástól megfosztják az által, ha a' Catholikusokat egy olly esküvésnek letételére szoritják, a' melly őket a' Pápának a' polgári és világi dolgokban való hatalmától kiveszi. De én azt mondóm, hogy a' Pápának a' lelkiekben való fő Uradalmát mind ezek az eszközök se' fogják semmivé tenni.“

Goulborn után Minister Canning beszéllett. Beszédje nagyon hosszú, de a' csudálásig fontos volt. Ő nem csak a' polgári 's világi, hanem a' Dogma' mélységeire is bebocsátkozott. Ezen beszédnek fontosságát meg lehet csak abból is eléggé ítélni, hogy Minister Canning után Minister Peel beszélvén, a' ki mindenkor a' Catholikusok' kérelmének megtagadtatását szokta sürgetni, utánna Brougham on lett volna a' sor, hogy beszéljen; de nem cselekedte, következő okát adván halgatásának: „Nékem szükség felett valónak látszik az, hogy a' belső Minister (Peel) úr' ellenkező szavaira valamit feleljenek vagy felelhessek, mint hogy a' külső Minister (Canning) úr, a' ki előtte beszéllett, okoskodásának minden fundamentumait előre úgy meg czáfolta, 's olly győzedelmesen eligazította, hogy jobban már nem lehet. Ohajtja, hogy ma az Emancipationak a' mai ülésben csak a' talpköve határozassék-meg, hogy az azutánni ülésekben az épület' részeire ki lehessen terjeszkedni, milyenek: hogy mennyire kellessék az Irlándiai Válosztási-jussalbírás quantumát határozni, 's miként kelljen a' Catholikus Papság' fizettetését elrendelni, 's a't.

Mint hogy a' külső Minister beszédének fontosságáról mostanság illy sokat olvasunk, addig is, míg a' sor szerént arra bővebben kibotsátkozhatnánk, illőnek tartjuk abból itt előre némelly tárgyakat

felhozni, még pedig azon legnevezetesebb kérdésekről, mellyek a' legmélyebb Dogma körül forognak: — „

„Abból úgy mond, hogy a' Transsubstantiatio a' Catholikusok' hite, annyival kevesebbé hozhatja ki a' Parlamentum azt, hogy ők ez által bűnt tennének, mint hogy ittköztünk ezen Protestáns Parlamentumban is ülnek olly tagok, kik a' Consubstantialitást (a' Szentmáramosi Egység' titkát) hiszik.

„Azt is felhozzák az Evangelikusok a' Catholika Religiónak ellenére, hogy ez a' maga Papjainak hatalmat ad arra, hogy a' bűnösöknek az ő bűnös cselekedeteikért telyes bocsánatot adjanak. De ez a' vád is tévelygésen épült; mint hogy a' bocsánatot csak feltétel alatt adatik a' bűnösöknek, csak nem szórolszóra azon formula szerint, mint az Anglus Egyház' Rituáléja kívánja, hogy annak Papja a' halálos ágyon fekvő bűnösnek bocsánatot ígérjen az ő bűneiért; hasonlítottok össze mind két Egyháznak megbocsátási formolájit, és meglátjátok, hogy mind két Egyházak, csak valóságos megbánásnak, a' bűnhödésről való telyes lemondásnak, 's azon tökéletes meghatározásnak feltétele alatt, hogy a' bűnös ezen túl csak a' jóságos cselekedeteknek követése szerint akar élni, ígérnek néki az ő bűneiért telyes bocsánatot és örökké tartó boldogságot a' Szentírással megegyezőleg. En ezzel nem egyebet akarok mondani, csak azt, hogy a' két Egyházakat egymástól elválasztó nyílás nem olly nagy, hogy azok, kik a' Catholikusokat a' magok vélekedéseikért üldözik, igen bűnösöknek lenni ne tetszhessenek.

„Azt is hányják a' Catholikusok' szemire, hogy ők hiszik a' jó cselekedeteknek erejét. En pedig megvallani kéntelenitetem azt, hogy én örömeztőbb helyheztettem bizodalमत azon embernek egyenességébe, ki a' jó cselekedeteknek áldásak telyes fogamatosságát hiszi, mint a' ki

úgy vélekedik, hogy a' Hit által mindent megtett, és hogy minden embernek jövendő sorsa már a' Fatum' könyvében változhatatlanul meg volna előre határozatva. A' História megintó példákat mutat nékünk ezen tekintetben. Miben találjuk mind azoknak a' politikai nyughatatlanságoknak kútfejét, a' mellyek ezen országot különböző időszakokban rongálták? Kik voltak itt azok, kik a' magok Királyokat a' vesztőhelyre vitték? Talám a' Páristák? Nem; hanem a' vélek ellenkező Rész; azok tudniillik kik a' Catholikusokat minden befolyástól megfosztották; azok az emberek, kik az erős vak hitet mindenre elegendőnek hitték lenni, és a' jó cselekedeteknek semmi erőt nem tulajdonítottak.“ — Itélni lehet ezen szavakból, hogy egyéb különböző Egyházi kérdésekre nézve is miképpen nyilatkozathatta ki magát ezen Minister úr. — A' Pápa Suprematziójától való félelemre nézve azt mondotta, hogy elég bátorságot szolgáltatathat ezen tekintetben az a' Biztosság, melly az Emancipatio után a' Catholikusoknak a' Romai Udvarral való levelezése' vizsgálására kifog neveztetni.

Nem halaszthatjuk további idővartatásra Minister Canningnak még e' következő fontos szavait: — „

„Már most, úgy mond, még e' következő megjegyzéseket itélem szükségesnek tenni, a' mellyek úgy szollván nem a' Catholikusok' ügyét különösen, sem nem egyéb magános környülállást, hanem egész Irlandia' állapotját, 's általjában, az egész Anglus birodalom' dicsőségét és bátorságát érdeklik, 's hogy valódi figyelemre vétettessenek megérdemlik. Olly mértékben, mint a' mi segedelem kút fejeink kifejtődnek 's előrehaladásokban más népeknek ezen boldogulását felyül haladják, 's a' melly mértékben a' mi hatalmunk magát jobban-jobban megerőssíti és kiterjeszti, hihetőképén illy

mérték szerént elevenül-fel, mint ez a magános személyek között is történni szokott, a' szomszéd nemzeteknek ellenünk való irigykedése 's az a' kívánság, hogy bennünket a' felettek való elsőségtől megfoszthassanak. —

„Hova fogják ekkor szemeiket vetni a' mi ellenségeink, hol fogják keresni birodalmunknak megsérthetőbb gyenge oldalát? Bizonytal nem másutt, hanem Irlandiában. A' természeti ösztönöztetés fogja őket oda vezérleni. Ott fogják őket egész reménségeket és vigasztalásokat azon állapotban keresni 's meg is találni, a' melyben mi az Irlandusokat tartani fogjuk. Így fognak a' mi ellenségeink szollani: „Ezen részén gyenge Anglia; ez az ő megsebesíthető része! (ezen szavak lármás helybehagyással fogadtattak a' jelenlévők-től) — „Hanem mind ezekben legroszszabb az, hogy mind ezek tiszta igazságok. Én semmit se' kételkedek azon, hogy ezen ház meggyőződéssel hiszi azt, hogy a' mi Országunk semmi külső megtámogatástól nem félhet: mind azonáltal még is kötelességem nékem az, hogy ezen házat bizonyossá tegyem mint külső dolgokra ügyelő Minister a' felől: hogy ha mi a' Catholikusokat tovább is az ő mostani állapotokban maradni engedjük, ez által olly betegséget fogunk magunkban táplálni, a' melly már olly közel áll testünk nemesebb éltető részeihez, hogy könnyen veszedelmes lehet azoknak. —

„Én tehát azt kívánom ezen háztól, hogy gyógyítsa-be azon sebet, melly illy régóta emeszi Státusunk' testét. Így meg fognak reménségekben csalattatni azok, a' kik nekünk veszedelmünket keresik. Talpkövet fog tenni ezen lépésünk az egyeségre ott, a' hol ellenségeink egyenetlenkedésnek gerjedését reménlették. Én hiszem, hogy ha az én jóvállásim beteljesedésre juthatnak 's azután még egy alkalmatosságunk leszen arra, hogy nemze-

tünk betsületét oltalmazni kellessék, ekkor úgy be fog eme' seb gyógyulni, hogy helye se' fog többé látszani.“

Megjegyzettük közelébbi levelünkben, hogy ezen sok ellenző és pártfogó beszédek után Apr. 22-dikére virradó hajnali 5 órakor, a' Catholikusok' részére elég győzedelemmel meghatározott ezen kérdés, mint hogy a' jelen volt tagok közül 268-czan fogták pártját, 's 241-gyen voltak ellene. Hanem ugyan akkor azt is megjegyzettük, hogy ha a' Catholikusok' reménségének hajója a' K a r i b d i s mellett elevezhet is, csakugyan el kell még neki Scilla mellett is evezni, a' hol már az elsőnél lett szerentsés elevezés után, kétszer kellett hajótörést szenvednie. Míg itt is szerentsésen által nem evezend, addig nem juthat a' jó reménség rév-partjához, hogy helybehagyás által kívánt vég-erősségre kaphasson. Értjük a' felső házat, hol az Angliai egész Fő Papság ellenkezik, kivéven a' Norwíki Püspököt, a' ki már 96 esztendő ember.

Mikor ezen nagy tárgyat a' Husvétii innepeknek eltélése után Ápril. 19-dikén, Vice Báró Burdett ismét a' Parlamentum' elibe vitte, sokan jelentették magukat, hogy beszélni kívánnak. Ezek között találtatott Brownlow nevű tag is, kinek nevét a' jelenlévők hallván, egyszerre minden felől ezen kiáltás hallatott csak nem megsiketítő lármával: „Brownlow! Brownlow beszéljen! — ki tehát felállván e'képpen beszéllett: — „

„Én, ugy mond, ezen kérdést tárgyzó beszédem' alapja gyanánt ezen szavakat botsátom előre: Irlandiának állapota nem tarthat tovább úgy, mint eddig tartott.

„Irlandiának mostani állapota igen veszedelmes; a' részrehajlások nem messze vagynak az egymástól való hajbaka-

pástol; ott a' jobbitásokra semmi buzdító eszközök nem találhatók, pedig nyilvánvaló dolog, hogy Irlandiára nézve is kellene valami e'-félének történni. A' kérdés csak ennyibe' határozódik: hogy mibe' kellene ezen valaminek állani? Vissza felé tegyük-e lépéseinket 's megújítsuk-e régi büntető törvényeinket? Vagy pedig, ha már vissza felé való lépéseket nem tehetünk, egyszerre fogjunk hozzá az előre léptetéshez, 's kövessük az engedési principiumokat. —

„Ha ezt kérditek tőlem: azzal az ellenséges indulattal — de nem leszek magam ellen igazságtalan, mert nem viseltetem én azt az Irlandusok ellen soha ellenséges indulattal — ha azt kérditek tőlem: hogy azzal a' különös idegenkedéssel bírok én még most is, a' mellyel, már ezt akár jól akár rosszúl cselekedtem, a' mellyel ez előtt hat millió Irlandus alattvaló társaim eránt viseltetem? kéntelen leszek e'-képpen felelni:

„Telyességgel nem; sőt éppen ellenkezővel. Össze omlottak már azok a' régi avult alapok, a' melyeken én eddig való hajlandóságomat felépítettem volt. Sok olly indító okok, mellyek engem' ezen idegenségre eddig határoztak, 's a' mellyeket mások által is felhordattatni hallottam, vagy már telyesen elenyésztek, vagy ha még fennállanak is, nagyon meggyengültek. A' mi engem' személynesen illet, én, a' magam együgyű értelmem, közönséges egyenességem, 's tiszta gondolkodásom szerént nem tudok egyebet mit tenni akkor, mikor magamat valamely tévedésen találom, egyedül annál, hogy hibámat megvallom, megismérem, és olly módon eleget teszek érte, mint a' környülállások, a' mellyek között vagyok, megengedik. —

Jól tudom, hogy a' gondolkodásnak megváltoztatása ezen házban már sokszor csufolódo megjegyzésekre, békételenkedes-

nek gyanítására, 's minden ilyen kedvetlen magyarázatokra szolgáltatott okot, csak olyanra nem, melly a' keresztyéni szeretettel megegyezne. Reménlem sőt hiszem is, hogy mások is sokan találhatók azon esetben, hogy eddig ezen ügynek ellenzőji lévén, annak mostan heves oltalmazójivá lettek, 's hazafi társaik eránt viseltető minden kedvetlen indulatjokat letették, vagy le fogják tenni. Ő megérlelt fontolás után jutott ezen határozásra, és ha magát már most ezen meggyőződéshez nem alkalmaztatná, úgy ő, mint gondolja, mind magát mind pedig azon Grófságot megcsalná, a' melytől ezen Parlamentnak tagjává választatott 's küldtetett (Halljuk! Halljuk!).

„A' Catholika Religiórol semmit szólni nem akarok. Ezen mondás: „Ne ítéletek, hogy magatok ne ítéltessetek“ — igen szép mondás az illy tárgyakra nézve, 's kivált a' Religióra igen szépen lehet alkalmaztatni. De az: hogy a' Catholika Religió a' polgári kötelességeknek megtételében akadályúl légyen, hogy az alattvalók' hűségét gyengittse, hogy az Országlásnak az alattvalókon való hatalmát megzavarja, és hogy a' Catholikusok minden tekintetben a' Pápa' vezérlése alatt volnának, ezek mind olly feltételek, a' mellyek megsalattatásból származnak.

„Ha igaz az, hogy a' Király a' maga Catholikus alattvalójinak tökéletes hűségéhez nem bízhatik, így hiszem, hogy ezek eránt szüntelen gyanusnak kell lenni, 's ezen esetben nékiek a' törvényhozásban való részesüléstől egészen ki kell zárattatni. Ellenben ha igaz, ha megmutattathatik, és én e'-felől telyesen meg is vagyok győzöttetve, hogy a' Catholikusok a' Király eránt, az Országlószék eránt, 's a' Constitúzió eránt való hűségben senkinél nem alábbvalóbbak, így ezen ház bizonynyal egyetért vélem abba', hogy a' Catho-

likusok a' fő hivatalokból 's a' törvényhozásból többé ki nem zárattathatnak.

„Ha az előnkbe adatott bizonyágtételek igazak, ha igaz az, hogy nemes szívű nagy lelkű 's értelmes emberek Irlandiából hozzánk azért jöttek, hogy minket az igazság 's valóság eránt felvilágosítsanak, 's nem oda czéloznak, mint némelyek hirdetni mérészlették, hogy a' magok igazságtalan ügye mellett hazudjanak, 's neveiket és becsületjüket megszeplősítsék: így, Uraim, csapjunk bátorsággal kezét velük, dolgozzunk velük együtt, és szégyenítsük-meg azokat, a' kik őket rágalmazták.“

Végre leszállott az Orátor az Irlandus Püspököknek kikérdeztetésekre, 's megmutatta azoknak feleleteikből, hogy a' Catholika Egyház a' Pápának a' világiakban semmi hatalmat nem tulajdonit. — Beszédje által sokaknak nagy meglepődést szerzett az Orátor.

D é l i A m é r i k a.

A' Kolumbiai Országlószéknek ezután lakhelye, egy Végzés szerint, melly a' múlt Novemberben jött-ki, nem Santa-Fe-de-Bogota leszen: hanem új várost építenek ezen czélra Bolívar nevezet alatt; addig pedig, míg ezen új város megkészsülne, Okanába tétettetik által az Országlószék minden hozzá tartozó részeivel vagy ágaival.

A' Neu-Yorki Ujság levelek szerint, a' mellyek Márcz. 27-dikén jöttek-ki és már Londonba megérkeztek, Cuba szigetén zavarosodni látszanak a' környülállások, 's a' csendesség távozni kezdett onnét. Az idegenek, kik a' szigeten passus nélkül megtaláltattak, mind fogházba vitettek, 's az Észak-Amérikábol oda érkező levelek és ujságok szorosán megvizsgáltatnak, 's a' majos hírek szerint Márcz. 5-dik napján az

ügy nevezett Martziális Törvény az egész szigeten kihirdettetett.

A' Londoni Kurír szerint Rio-de-Janeirióbol Márczius' 3-dikáról levelek érkeztek Londonba, mellyekben az iratik, hogy a' Perui volt Vice-Király La-Serna és Generális Valdecz egy Francia hajón oda megérkeztek, 's Generális Kanterak is egymás, de ugyan csak Francia hajón, ugyan oda minden órán várattatott, a' melly szerint szükségtelen volna a' Perui Independenseknek Dec. 9-dikén nyert vég-határozású győzedelmeskedésseken tovább kételkedni.

B é c s.

Császár és Király Ő Felsége kegyelmesen méltóztatott Fő Tisztelendő Palugyai és Bodafalvi Palogya y Imre Urat, Gaczkai Szent Miklos Apáturát, a' Szepesi Püspöki Megye' Kanonokját, Cathedralis Fő Esperestet, több T. N. Vármegyék' Tábla biráját, Királyi Tábla' Praelatusává nevezni.

Posonybol Május 6-dikán így írnak: — „A' mi Dunánknak tulsó vagy jobb partja felől e' h. 2-dikától fogva szorgalmatossággal dolgoznak. Az innét Bécs felé vivő töltés-útnak az a' része, mellyet az 1809-ben eléfordúlt nagy jégmenés elmosott 's össze szaggatott vala, Felséges Rendelések szerint egy egészen új útnak készítése által helyre fog állittatni, 's ezen munkán most 6000 emberek és 2000 szekerek foglalatostkodnak.

Méltóságos L. B. Peréni Perényi János Cs. K. Kamarás Úr, T. N. Nyitra Vármegyének hajdoni Fő Ispányi hivatali Administrátora, e' hónap' 3-dikán szél-ütés miatt meghalálozott.

A' Felséges Urunk és Aszszonyának utazások' leírásának Folytatása: —

A' Mailandi ujságban illy tudósítás közöltetik Ő Cs. K. Felségeknak Veronába lett megérkezéséről: — „

„Császár és Király Ő Felsége Ferencz Károly Cs. Fő Herczeggel Apr. 27-dik napján délben Veronába kívánt állapotban megérkeztek 's a' Két-torony nevű Vendégfogadó házba szállottak-bé, a' hol Vice-Király Ő Cs. Fő Herczagsége által, a' ki oda előttök egy orával érkezett vala meg, fogadtattak. —

„Ezen órának eltelése alatt három sebes posták, mellyek közzül mindenik egyegy fertály idő-közre követte a' másikat, jelentették Ő Cs. Fő Herczagségének a' Fels. Császár közelítését 's nem soká leendő megérkezését. Mihelyest az Ő Felsége úti szekerei a' szomszéd halmokra megérkezni szemléltettek, ezt azon szempillantatban három mozsárágyú lövések és a' harangok' megzudulása adták hírül a' várokozó sokaságnak. —

„Az uczákat, mellyeken be kellett jőni 's a' nevezett fogadóház előtt találtató piacztot véghetetlen sokaság, 's a' házak ablakait nagy számú uraságok lepték és töltötték-el; 's azon sok hintók, mellyek a' Cs. K. Felségeknak elejikke mentek vala, a' Felség utazó szekerei után szép sorral jöttek-be a' városba, 's nagyon emelték a' fényes pompának díszét. —

„Délután a' mezei gazdasági Akadémiát méltóztatott meglátogatni Ő Cs. K. Felsége, hogy a' miv-mesterség 's szorgalmatoskodás szerzeményeinek kitétetve lévő gyűjteményét szemügyre vegye, a' honnét való visszatérése után a' Tisztí Karoknak udvarlását fogadta-el. Estvére megvilágosított a' város.

„April. 28-dikán dél előtt Császárné Ő Felsége is megérkezett testvérével Sofia Cs. Fő Herczegnével Veronába hasonló ohajtott jó egészségben. Nagy számú hintók kísérték-bé a' Felséges aszszonyságo-

kat a' városba, mellyekben sok Uraságok elejikke mentek vala. Az uczákat, mellyeken bejöttek a' Fels. Útasok véghetetlen sokaság lepte-el. Örvendetes megérkezéseket harangok zugása jelentette

Későbbre ezek találtatnak ugyan csak a' Mailandi Ujságban, Mantuából Apr. 30-dikáról:

Ő Felsége a' Császár Ferencz Károly Ő Cs. Fő Herczagségével, ma reggeli 9 órakor ide megérkezének, minekutána ugyan ide Vice-Király Ő Cs. Fő Herczagsége és Hitvесе már az előtt egy órával megérkeztek volna, Császárné Ő Felsége pedig és Sofia Cs. Fő Herczegné azután úgy mint 11 órakor érkeztek-meg. Mindnyájok kívánt jó egészségben vagynak. Mind azok a' helységek; mellyeken a' Felséges útasok Veronától fogva Mantuáig által jöttek, szépen felékesítette valának virágokkal, szőnyegekkel, és győzedelmi kapukkal. Hogy az Örvendezési hódulásnak megtételében első lehessenek sok uraságok előre kigyülekeztek azon kapu eleibe, mellyen a' Felséges Vendégeknek be kellett jőniük, 's az uczákon mindenütt véghetetlen örvendező sokaság várakozott. Ezen szünteleni éljen kiáltozás, 's az örvendezésnek sok ezer féle hangon való ekhözása kételkedésen kívül való bizonyoságai valának azon belső szíves indulatnak és tiszteletnek, mellyek által az egész nép Ő Felségek eránt lelkesítettik.

Bécsben a' marhahusnak fontját ezen hónapban ezüstben 6, V. czédulában 15 krajtzáron mérik.

Ritkán találtató Literatura.

Az Audei Császár (Napkeleti Indiában), a' ki illy titulust ad magának: A'

győzedelmesnek atyja, a' Hitnek megtisztelője, az időnek Fejedelme, a' Hitnek győzedelmese, az Oroszlány, a' Padischa, nagyon szép munkát írván tulajdon maga, azt igen drága kötetekben az Angliai Indus Kereskedő Társaságnak ajánlotta, hogy Európában osztaná-ki, a' szerént, mint jónak fogná találni. A' Könyv hét Foliánt kötetekből áll. Az első hat kötet Persiai Szó-könyv; a' 7-dik Grammatika. A' Császár czimerei (tudniillik két Oroszlányok, mellyek között mindenik egyegyzászlót tart körmei közt, két halak, thronus, korona, csillag, a' tenger habjai) minden lap' számozatja felibe fel vagynak nyomva. A' két Oroszlányok a' Hyder szót fejezik-ki, a' melly Oroszlánt a' maga tulajdon nevit jelenti; a' zászlók, thronus, korona, és csillag, a' Császár vezeték neveire mutatnak; a' tenger' habjai pedig a' könyv' titulusára.

Az 1532-dik esztendőben Ejub Dynastiájából származott Hamai Fejedelemnek Abulfedának, a' ki Európában mint nagy Historikus és Geographus úgy esmeretes, idejétől fogva semmi Emir, Szultán, Schah, és Padischa nem tett a' tudományoknak mint Író, olly nagy és fontos hasznót, mint ezen újabb időben a' nevezett Audei Császár, a' Persiai minden szónak telyes és nagyon tökéletes összeszedése és kiadása által, mellyért neki a' Német Litteratúra, melyről azt tartják, hogy a' Persiaihoz legközelebbi nyelv-rokonsággal bír, legnagyobb köszönettel tartozik. Udvari Tanácsos Ritter Hammer úr, a' ki ezen Császári munkából egyet ajándékba' kapott, idővel, minekutánna figyelmetes megolvasásán által esik, bő-

vebben fogja felölle a' tudományos közönséget tudósítani.

Magyar Ország.

Vasárnap, úgymint: Május 1-ső napján Pesten az Évangelikusok templomában tartatott a' halotti tisztelet Méltóságos Ozori és Kochanoczi Ottlik Dániel Urért, a' ki azon kívül, hogy a' Fő Törvényszéknél Itélő Mester vala, egyszersmind a' Pesti Évang. Eklésiának Inspectorá is volt. Ezen végső tisztelet Német Kar-énekekkel kezdődött, minthogy ezen Eklésiában az Isteni tisztelet rendszerént Német nyelven tartatik; ezután következett az oltártól való Német beszéd Tiszt. Kalchbrenner Úr által mondatva, mellyre ismét Német Kar-ének tartatott. Ezután a' gyülekezet Magyar Éneket énekelt, mellyre a' Magyar halotti prédikáció következett, mellyet Tiszt. Polony András Tápio Sz. Mártonyi Prédikátor mondott. Ezt követte a' gyülekezetnek egy vers Magyar éneklése. Továbbá az oltárnál tartatott Német nyelven az imádság és áldás, 's egy vers Ének fejezte be a' halotti tiszteletet.

Ugyan Május első napján tartotta a' Dunamelléki Ref. Eklésiák Superintendentiája a' maga Superintendentiális gyűlését, mellyre szokás szerént mind a' Tractuális Curátor Urak, mind a' Tiszt. Prédikátor Urak nagy számmal egybe jöttek: — valamint esztendőnként September első napján mind a' négy Superintendentiáknak Küldöttei ugyan Pesten szoktak öszve gyűlni az Eklésiák közös ügyeinek elintézésére.